

100 SPOŁECZNOŚCI

OKRĘG HARTBERG

(Austria)

Zgodnie z raportem Komisji Europejskiej – Biały Dokument o Odnawialnych Źródłach Energii, udział energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych powinien zostać podwojony – z 6 do 12% – do roku 2010. W okręgu Hartberg, należącym do austriackiej prowincji Styria, dzięki zaangażowanej polityce władz, odsetek ten wynosi już 26%. Projekt energetycznego planu działań dla okręgu Hartberg powinien przyczynić się do dalszego znacznego wzrostu udziału ekologicznych metod pozyskiwania energii.

MIASTO

Okręg Hartberg (Bezirk Hartberg) jest jednym z 17 jednostek administracyjnych prowincji Styria. Położony we wschodniej Styrii przylega do austriackich prowincji Niederösterreich i Burgenland. Ten okręg o wiejskim charakterze obejmuje 50 miast łącznie liczących nieco poniżej 68 tys. mieszkańców. Miasto Hartberg jest siedzibą miast powiatowych. Dzięki ładnym widokowo okolicom, dobrze zachowanym obszarom naturalnym oraz tworzącym się kurortom na bazie źródeł termalnych, turystyka zyskuje coraz większe znaczenie w gospodarczym rozwoju regionu.

Dane klimatyczne:

Stopniodni 20/12: 3 560

Roczne nasłonecznienie: 1147 kWh/m²rok

TŁO PROJEKTU

Podstawy polityki energetycznej miasta Hartberg tworzą dwa podstawowe akty: plan działań energetycznych Styrii oraz Plan Ochrony Środowiska Naturalnego. Celami planu działań energetycznych Styrii są: ograniczenie zużycia energii do ogrzewania budynków i wody, wzrost udziału odnawialnych źródeł energii, oraz ograniczenie zużycia energii przez przemysł, handel i transport. Plan Ochrony Środowiska Naturalnego, pod rozdziałem „Klimat i energia” uwzględnia: redukcję emisji CO₂ o 13% (zgodnie z porozumieniami z Kioto), podporządkowanie się Porozumieniu w sprawie Klimatu Państw Europejskich, oraz minimalizacja zużycia energii.

Administracja lokalna i regionalna odgrywa ogromną rolę w kształtowaniu polityki energetycznej a szczególnie we wdrożeniu działań prowadzących do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii. Jest to wynikiem dobrej znajomości lokalnego społeczeństwa oraz administratorów budynków użyteczności publicznej (szkół, obiektów sportowych i administracyjnych). Miejskie przedsiębiorstwa użyteczności publicznej (Stadtwerke), dostarczające energię mogą kształtować jej produkcję i zużycie, dlatego też strategia polegająca na wdrożeniu regionalnych i lokalnych planów działań wydaje się być obiecująca.

2. Przebadanie potencjału odnawialnych źródeł energii w okręgu Hartberg

Odnawialne źródła energii oceniane są według opracowanej listy kryteriów. We wschodniej Styrii już dwie dekady temu przeprowadzono program wykorzystania kolektorów słonecznych własnej konstrukcji. Technologie te, szczególnie wykorzystywane do ogrzewania wody i pomieszczeń są więc już dobrze rozwinięte i przetestowane przez wiele lat funkcjonowania. Dla wprowadzenia technologii ogniw fotowoltaicznych lokalni dostawcy energii uruchomili celowe programy pomocowe. Również wykorzystane różnych postaci drewna (beli, zrębków drzewnych, pelletów, odpadów drzewnych) jako źródła energii jest już dobrze sprawdzone zarówno przez użytkowników indywidualnych do ogrzewania budynków jak i przez regionalne i lokalne ciepłownie. Obecnie prowadzone są pilotażowe programy testujące możliwość wykorzystania biomasy na szerszą skalę (np. w maszynach Stirling). Kombinacja biomasy i promieni słonecznych może być stosowana w klimatyzowaniu pomieszczeń (np. systemy odwadniające). Energia wiatru może zostać wykorzystana przez instalację turbin na grzbietach górskich. Obecnie prowadzone są pierwsze pomiary wiatru. Wykorzystanie energii geotermalnej uzależnione jest od rozwoju balneologii w oparciu o miejscowe źródła termiczne.

3. Wskazanie regionów o wysokim udziale odnawialnych źródeł energii

Wyszukano rejony wzorcowe, które już cechują się wysokim udziałem odnawialnych źródeł energii. Są to: posiadłości parku naturalnego Ókopark Hartberg, pojedyncze miasta, „wioski energetyczne” (*Kraftspendedörfer*), park naturalny Pöllauer Tal, oraz obszar wokół jeziora Stubenbergsee.

Obszar	Udział odnawialnych źródeł energii
Miasto Limbach bei Neudau	46%
Miasto Schöneck bei Pollau	45%
Miasto Stambach	44%
Miasto Rabenwald	43%
Miasto Hartl	41%
Miasto Großhart	40%
„wioski energetyczne”	29%
Park naturalny Pollauer Tal	33%
Obszar jeziora Stuberbergsee	36%
Obszar okręgu Hartberg	26%

4. Plany wdrożenia

W wielu miastach istotnym elementem wdrożenia poszczególnych działań było przeprowadzenie kampanii informacyjnych mających przyczynić się do wzrostu ekologicznej świadomości społeczeństwa. W kontekście planów działania energetycznego zorganizowano następujące wydarzenia:

- spotkania informacyjne na temat wykorzystania paliwa biodiesel
- spotkania informacyjne dotyczące odnawialnych źródeł energii
- dni porady energetycznej w obrębie magistratów
- spotkania informacyjne dotyczące opalanego biomasą lokalnego i regionalnego systemu grzewczego Vorau
- spotkania informacyjne dla planistów,
- spotkania informacyjne dotyczące działań partnerskich w zakresie odnawialnych źródeł energii

Pod konkretne propozycje inwestycji przedstawione ze strony miasta przygotowano studia wykonalności oraz plany wdrożenia. Zostały one wykonane w szczególności dla:

- urządzeń elektrociepłowniczych na biogaz
- turbin wiatrowych o mocy 600 kW i 1,7 MW
- regionalnych i lokalnych systemów ciepłowniczych w miastach Grafendorf, Hartberg-Umgebung, Hartl, Kaibing, Lafnitz, Pollau, Schöneck bei Pollau, Vorau.

OCENA PROJEKTU I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Możliwy do osiągnięcia pułap wykorzystania odnawialnych źródeł energii skalkulowany został na lata 2005 i 2015 za pomocą symulacji komputerowych. Oszacowano poziom zużycia biodiesla w pojazdach mechanicznych oraz wzrost wykorzystania energii słonecznej w indywidualnych gospodarstwach domowych. Wyniki badań łącznie z planami wprowadzenia poszczególnych technologii zebrane zostały we „Wskazówkach energetycznych” (*Energiezeiger*) dla poszczególnych miast.

Posiadłości parku ekologicznego Ókopark Hartberg mogą do 2005 roku w 100% zaopatrzyć się w energię na bazie odnawialnych źródeł a dodatkowo generować nadwyżkę dla przyległych obszarów. Poszczególne miasta w okręgu mogą osiągnąć udział do 60% (w 2005 roku) lub 70% (w roku 2015). „Wioski energetyczne” mają możliwość osiągnięcia 39% (2005) lub 54% (2015). Park Naturalny Pollauer Tal może zwiększyć udział do 50% (2005) lub 66% (2015). Obszar jeziora Stubenbergsee może osiągnąć 42% (2005) lub 57% (2015). Potencjalny udział miejscowych odnawialnych źródeł energii w całym okręgu może wynosić 40% (2005) lub 57% (2015).

Przypuszczalnie większość planów zostanie w przyszłości rzeczywiście zrealizowana. Istotny wkład w realizację zamierzeń będą miały w szczególności eko-posiadłości parku naturalnego Ókopark Hartberg. Przyczynią się one do podniesienia świadomości społecznej przez zastosowanie zaawansowanych technologii oraz służyć jako „park doświadczalny”. Zapoczątkowany podczas tworzenia planu działań energetycznych proces wymiany informacji korzystnie wpłynie na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Obecnie w Styrii prowadzony jest projekt „Ofensywa Biogazu”, mający na celu zwiększyć liczbę instalacji na biogaz poprzez zapewnienie fachowej porady. Kolejny tego typu planowany projekt „Sieć eko-energetyczna Styrii” ma służyć fachową informacją oraz pomocą organizacyjną.

Obecnie planowane jest przeprowadzenie analizy wcześniej wdrożonych projektów. Miałyby one być przeprowadzane regularnie w cyklach trzyletnich przez rząd prowincji Styria we współpracy z biurem energii (*Fachstelle für Energie*). Szczególnym celem takiego działania byłaby identyfikacja i możliwa likwidacja ciągle istniejących barier stojących na przeszkodzie we wdrożeniu projektów związanych z ochroną środowiska.

WIĘCEJ INFORMACJI

Joanneum Research
Forschungsgesellschaft GmbH
 Institut für Energieforschung
 Kurt Könighofer
 Elisabethstrasse 5
 A-8010 Graz
 Tel. +43 316 876-13 24
 Fax. +49 316 876-13 20
 e-mail: kurt.koenighofer@joanneum.at
<http://www.joanneum.at/ief>

Partnerzy:
 Institut für solarie
 Energieversorgungstechnik e.V. (ISET),
 Kassel, D
<http://www.iset.uni-kassel.de/>
 Lokale Energieagentur Karl Puchas
 Energie-beratung, Feldbach, A
<http://www.lea.at>
 Ökoplan Dienstleistungen GmbH,
 Hartberg, A

Opracowanie to zostało wykonane przez Energie-Cités we współpracy z Joanneum Research Forschungsgesellschaft mbH oraz jego partnerami. Środki finansowe pozyskano z Komisji Europejskiej, Program ALTENER DG Transport i Energia.

Polska edycja została wykonana przez Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć „Energie Cités” i dofinansowana przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

